

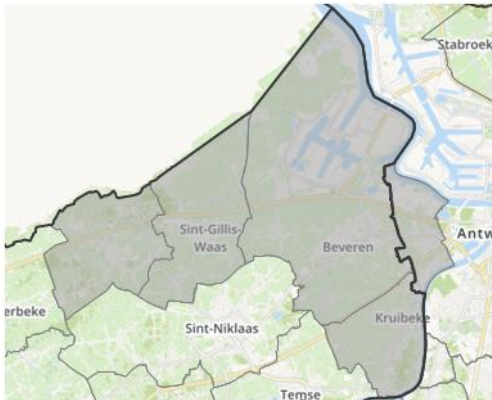
Omgevinganalyse ELZ Waasland NO

Uitgebreide versie

0. Inleiding

Deze omgevingsanalyse is onze toetssteen, ons kompas dat ons helpt keuzes te maken in ons actie- en beleidsplan. De cijfers voor het kwantitatief onderzoek van deze omgevingsanalyse komen uit verschillende databronnen, zoals Provincies in cijfers, gemeente- en stadsmonitor en IMA-AIM atlas. Voor het kwalitatief luik werden verschillende groepen bevraagd of de kwantitatieve data overeenkwam met de ervaring die zij hebben op het werkveld. Zo gaven de PZON-cluster en de Zorgraad de nodige feedback over de cijfers van het kwantitatief onderzoek.

Eerstelijnszone Waasland Noord – Oost (ELZ Waasland NO) bestaat uit gemeenten Beveren, Kruibeke, Sint-Gillis-Waas, Stekene en Zwijndrecht en kent zowel landelijke als eerder verstedelijkte gebieden. Regio Beveren en Zwijndrecht liggen aan de rand met Provincie Antwerpen en Nederland. Hierdoor hebben zij een meer stedelijk karakter dan de regio Kruibeke, Sint-Gillis-Waas en Stekene.

Voor de opmaak van de analyse werden de indicatoren onderverdeeld in verschillende categorieën:

- Tendensen bij de bevolking
- Tendensen voor gezondheidslandschap
- Tendensen in het welzijnslandschap en sociaal culturele ontwikkelingen
- Technologische ontwikkelingen
- Ecologische ontwikkelingen
- Politieke ontwikkelingen

We sluiten af met een overschouwende conclusie waarin de belangrijkste resultaten worden samengevat

Inhoud

0. Inleiding	1
1. Tendensen bij de bevolking	4
1.1 Bevolkingspiramide	4
1.2 Bevolking naar herkomst.....	5
1.3 Huishoudtypes.....	6
2. Tendensen voor het gezondheidslandschap	6
2.1 Kwetsbare gezondheidstoestand.....	6
2.2 Preventie	8
2.3 Medicatie	10
2.4 Geestelijke gezondheid.....	11
2.5 Perceptie van de burger	11
3. Tendensen in het welzijnslandschap en sociale culturele ontwikkelingen	11
3.1 Werkloosheidsgraad / Werkstatus	11
3.2 Subjectieve armoede	12
3.3 Betalingsmoeilijkheden	13
3.4 Ondersteuning gezinszorg	15
4.7 Intrafamiliaal geweld.....	16
4.8 Vrijwilligerswerk	17
4.9 Bevraging cultuur en welzijn (Interwaas 2020)	17
4. Technologische ontwikkelingen	18
4.1 Digitale geletterdheid	18
4.2 Toegang tot internet.....	20
5. Ecologische ontwikkelingen.....	21
5.1 bevolkingsdichtheid per km ²	21
5.2 Buurten	22
5.3 Voldoende activiteiten (voor ouderen).....	23
5.4 Sociaal woning aanbod.....	23
5.5 Hittestress.....	23
5.6 Regionale spreiding hulpverlening	24

6. Politieke ontwikkelingen.....	26
7. Besluit	27
7.1 Tendensen bij de bevolking	27
7.2 Tendensen in het gezondheidslandschap	27
7.3 Tendensen in het welzijnslandschap en sociaal culturele ontwikkelingen.....	27
7.4 Technologische ontwikkelingen	28
7.5 Ecologische ontwikkelingen	28
7.6 Toekomstplannen.....	28
8. Begrippenlijst	29

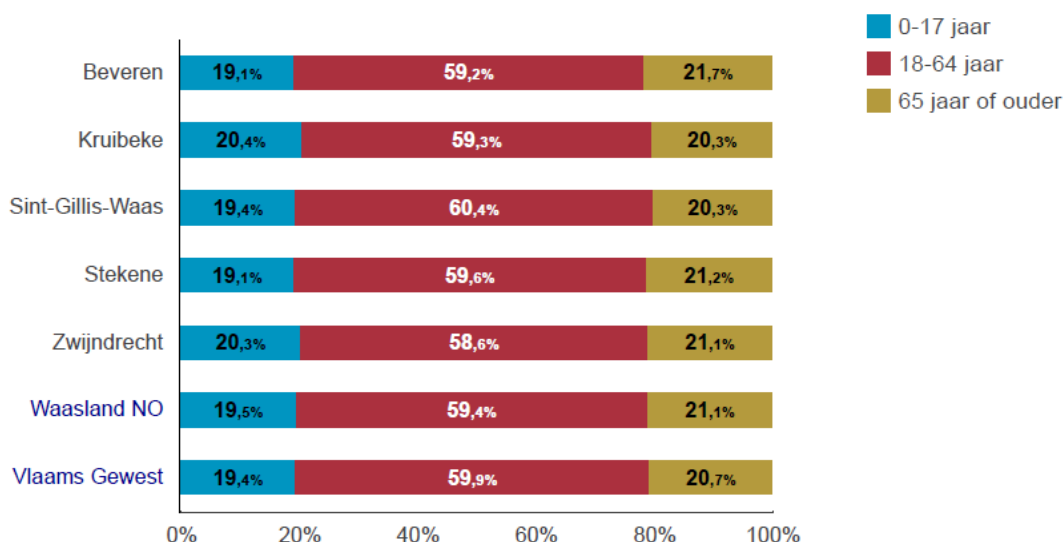
1. Tendensen bij de bevolking

We bespreken hieronder enkele indicatoren die een licht werpen op de tendensen binnen de algemene bevolking.

1.1 Bevolkingspiramide

Het aantal burgers binnen ELZ Waasland NO bedraagt 123 824

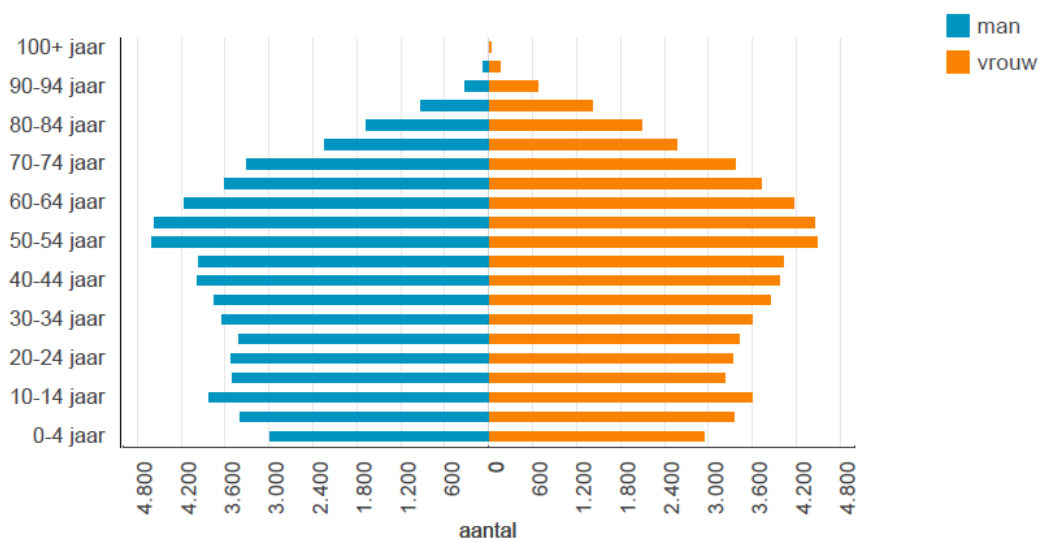
Grafiek 1 | Inwoners naar leeftijdsgroep, % t.o.v. alle inwoners (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

In vergelijking met het **Vlaams Gewest** heeft de **ELZ Waasland NO** een **gelijkaardige** bevolkingsverdeling.

Grafiek 2 | Bevolkingspiramide, per leeftijdsklasse van 5 jaar, voor de ELZ Waasland NO (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Grafiek 2 toont de bevolkingspiramide voor de eerstelijnszone. Hierop zie je de leeftijdsopbouw van de bevolking, met een opsplitsing tussen mannen en vrouwen.

Door een kleiner aandeel van beroepsmatige bevolking kan men in ELZ Waasland NO spreken van een grotere grijze en groene druk.

De groene druk geeft aan hoeveel kinderen en jongeren er onderhouden moeten worden door de bevolking op beroepsmatige leeftijd. De grijze druk daarentegen geeft hetzelfde weer maar voor de oudere bevolking t.o.v. de beroepsmatige bevolking.

- In 2021 waren er in **ELZ Waasland NO** voor 100 personen in de leeftijdsgroep 20-64 jaar **37,8** jongeren.
- In het werkingsgebied van **ELZ Waasland NO** is de verhouding 65 plussers/mensen op beroepsmatige leeftijd **36,9** per 100 mensen.

1.2 Bevolking naar herkomst

Van de inwoners van de ELZ Waasland NO heeft 7,9% een (niet-Belgische) EU-herkomst, 9,3% heeft een herkomst van buiten de EU.

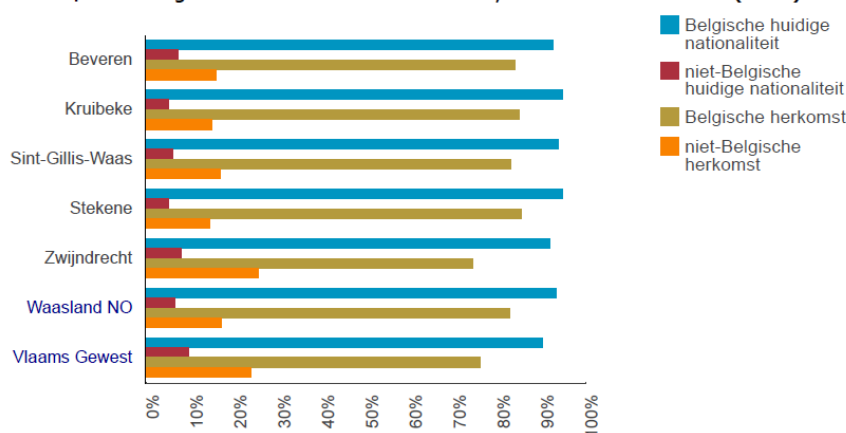
- Het aandeel mensen met een vreemde herkomst vanuit de EU is kleiner in het werkingsgebied van de ELZ Waasland NO dan in het Vlaams Gewest.
- Het aandeel mensen met een vreemde herkomst van buiten de EU is in Beveren, Kruibeke, Sint-Gillis-Waas en Stekene significant lager dan het Vlaamse gemiddelde. Echter zien we dat in Zwijndrecht het aantal personen met een niet EU-herkomst beduidend hoger is dan het Vlaamse gemiddelde (17% in Zwijndrecht ten opzicht van 14% in het Vlaams gewest).

Om de diversiteit binnen een gemeente te bekijken, hanteren we twee cijfers: huidige nationaliteit en herkomst.

- In **ELZ Waasland NO** hebben **8.116** inwoners een andere nationaliteit dan de Belgische. **21.292** inwoners hebben een niet-Belgische herkomst.
- In vergelijking met het **Vlaams Gewest** is er in **ELZ Waasland NO** een **kleiner** aandeel mensen met een andere dan de Belgische nationaliteit (respectievelijk **6,6%** en **9,7%**) en een **kleiner** aandeel mensen met een niet-Belgische herkomst (respectievelijk **17,2%** en **23,9%**).

Opmerking: we zien dat enkel Zwijndrecht in de buurt komt van het percentage van het Vlaams gewest. Alle andere lokale besturen zitten hier ruim onder.

Grafiek 3 | Bevolking naar nationaliteit en herkomst, % t.o.v. alle inwoners (2021)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

1.3 Huishoudtypes

Uit analyse van de verschillende huishoudtypes binnen ELZ Waasland NO valt op dat aandeel alleenwonenden lager is dan het Vlaamse gemiddelde (28 % ten opzichte van 32 %), en dat de groep meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen hoger is dan het Vlaamse gemiddelde (46% ten opzicht van 43 %).

De **ELZ Waasland NO** telt in totaal **52.247** huishoudens.

We delen de huishoudens in verder op in 3 grote groepen: de alleenstaanden, meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen en meerpersoonshuishoudens zonder minderjarige kinderen.

- In **ELZ Waasland NO** zijn er **15.022** huishoudens die uit 1 persoon bestaan. Dit is **28,8%** van het totaal aantal huishoudens. Het aandeel alleenstaanden is **lager** in **ELZ Waasland NO** dan in het **Vlaams Gewest (32,3%)**. Deze categorie bestaat voornamelijk uit personen boven de 65 jaar.
- In 2021 waren er in **ELZ Waasland NO 2.233** eenoudergezinnen. Dit is **17,0%** van het aantal meerpersoonshuishoudens met minderjarige kinderen. In het **Vlaams Gewest** ligt dit aandeel met **17,1% ongeveer even hoog**.

Bron: rapport Provincie in cijfers- Eerstelijnszone Waasland Noord - Oost

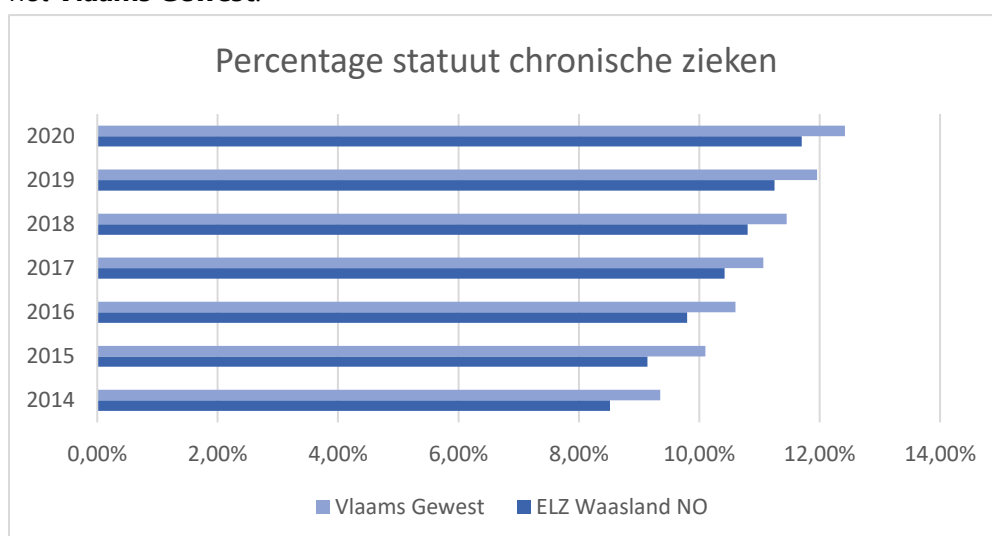
2. Tendensen voor het gezondheidslandschap

We bespreken hieronder enkele indicatoren die een licht werpen op de preventie en gezondheid - en welzijnsproblemen

2.1 Kwetsbare gezondheidstoestand

2.1.1 AANTAL CHRONISCH ZIEKE BURGERS

In het werkingsgebied van **ELZ Waasland NO** heeft **10,8%** van de verzekerden in de ziekteverzekering een statuut van chronische aandoening. Het aandeel is **lager** dan gemiddeld in het **Vlaams Gewest**.

Bron: rapport Provincie in cijfers- Eerstelijnszone Waasland Noord - Oost

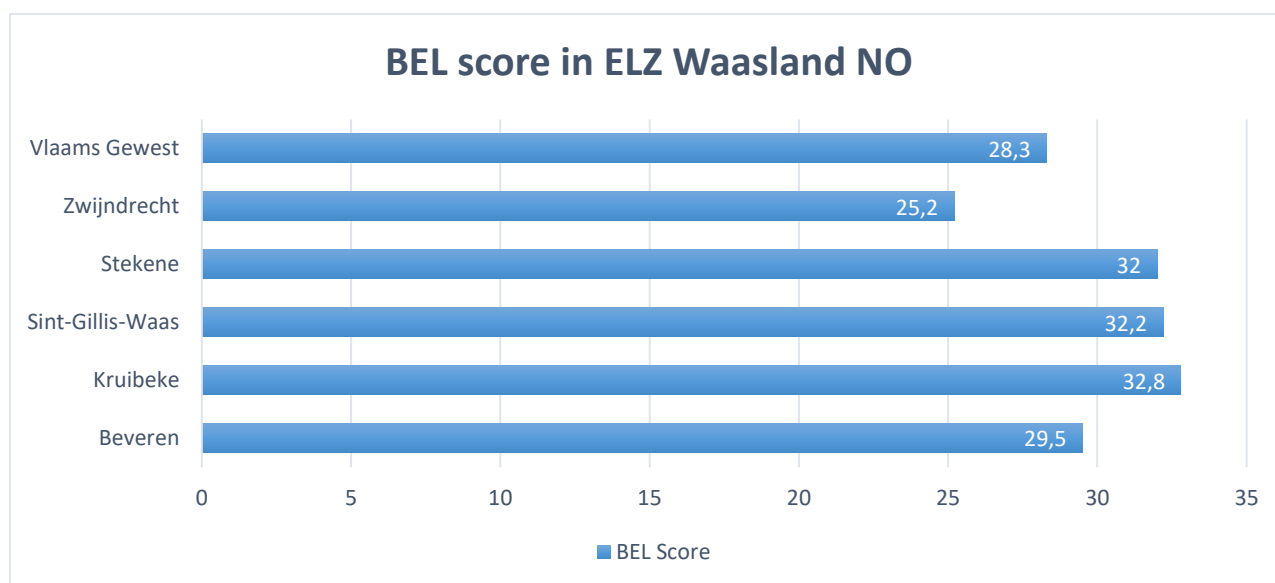
2.1.2 AANTAL PERSONEN MET EEN ERKENDE HANDICAP

Per 1.000 18-plussers zijn er in **ELZ Waasland NO 53,06** personen erkend door het Vlaams Agentschap VAPH. In het **Vlaams Gewest** ligt dit op **62,25** per 1.000.

Bron: rapport Provincie in cijfers- Eerstelijnszone Waasland Noord - Oost

2.1.3 AANTAL PERSONEN DIE ZWAAR ZORGBEHOEVEND ZIJN (BEL SCORE)

De gemiddelde BEL-score van 65-plussers die thuiszorg ontvangen, bedraagt in het **Vlaams Gewest 28,3**. We beschikken hier enkel over de gemiddelde waarden voor de gemeenten, dus voor het werkingsgebied van **ELZ Waasland NO** kon deze waarde niet berekend worden. Op gemeente niveau varieert de gemiddelde BEL-score van **25,2** in **Zwijndrecht** tot **32,8** in **Kruibeke**.

Bron: rapport Provincie in cijfers- Eerstelijnszone Waasland Noord - Oost

De Bel score ligt in Zwijndrecht beduidend lager dan bij de andere regio's. Dit heeft mogelijk te maken met het feit dat in die regio er veel verwarring is welke diensten juist zorg opnemen (regio Waasland of Regio Antwerpen). Daarnaast loopt in de andere regio's van het Waasland al enkele jaren het Geïntegreerde zorg Waasland project dat sterk inzet op vormingen en implementie van de Belrai.

2.1.4 AANTAL PERSONEN MET DIABETES

Per 1.000 personen in de ziekteverzekering zijn er **57** personen met een diabetesbehandeling. Het gemiddelde in het Vlaams Gewest is 56.

Bron: rapport Provincie in cijfers- Eerstelijnszone Waasland Noord - Oost

2.1.5 AANTAL PERSONEN MET DEMENTIE

In Vlaanderen (Vlaams Gewest + Brussels Gewest) hebben in 2020, volgens een schatting op basis van het risicomodel van Alzheimer Europe (2019), 141.246 mensen dementie

- Het aantal mensen met dementie op jonge leeftijd (<65 jaar) schatten we in Vlaanderen op 8.374, waarvan er maar zo'n 1.800 een formele diagnose kregen.

Dementie treft ongeveer 3 keer zoveel betrokken personen (naasten die voor de zorg instaan en professionele hulpverleners) als het aantal mensen met dementie zelf.

- 70% van de mensen met dementie woont thuis en wordt verzorgd door hun naaste familie en/of omgeving.

In 2018 is er een bevolkingsonderzoek geweest op gemeenteniveau, waarin ze ook een schatting hebben gemaakt hoeveel het zou stijgen tegen 2035.

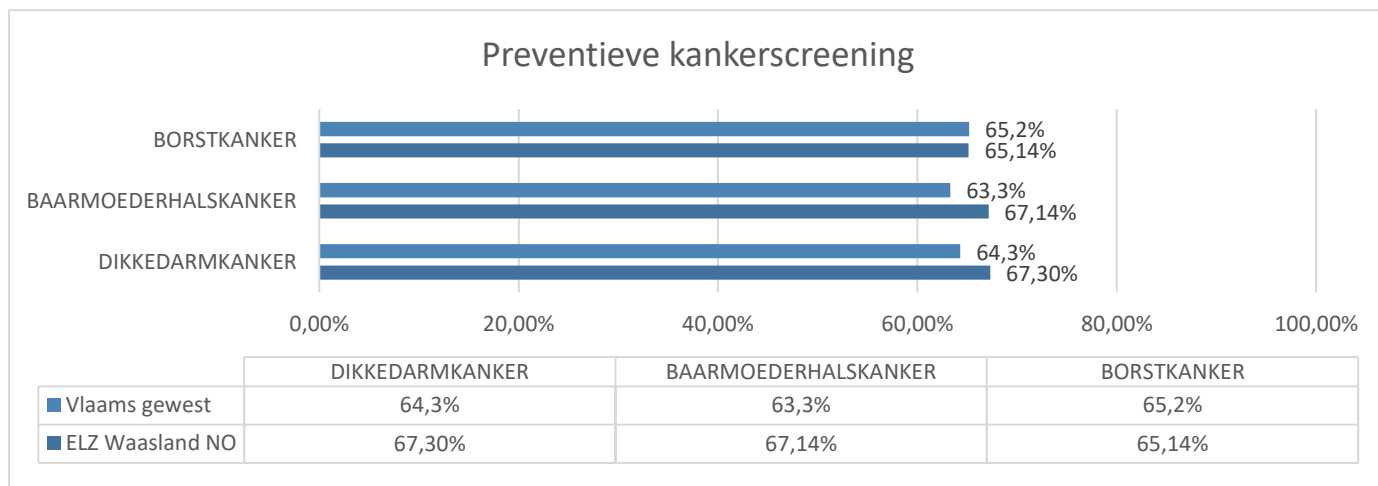
ELZ Waasland NO	2018 (jaartal)	2035 (jaartal)
Beveren	956	1496 (stijging 56.5%)
Kruibeke	325	472 (stijging 45.2%)
Sint-Gillis Waas	368	579 (stijging 57.3%)
Stekene	336	516 (stijging 53.6%)
Zwijndrecht	402	606 (stijging 50,7%)

BRON: MEMORANDUM DEMENTIE 2018, EXPERTISECENTRUM DEMENTIE VLAANDEREN EN ALZHEIMER LIGA VLAANDEREN

ELZ Waasland NO participeert aan verschillende overlegplatformen (overlegplatform dementie en zorgcircuit ouderen) om vinger aan de pols te houden bij nieuwe initiatieven en noden. Zo kwam er een adhoc werkgroep in kader van dubbeldiagnose. ELZ Waasland ZW ondersteunde in 2021 ook het project Odette (Odisee Hogeschool) dat ondersteuning biedt aan deze

2.2 Preventie

2.2.1 PREVENTIEVE SCREENING OP VERSCHILLENDE SOORTEN VAN KANKER

Bron: rapport Provincie in cijfers- Eerstelijnszone Waasland Noord - Oost

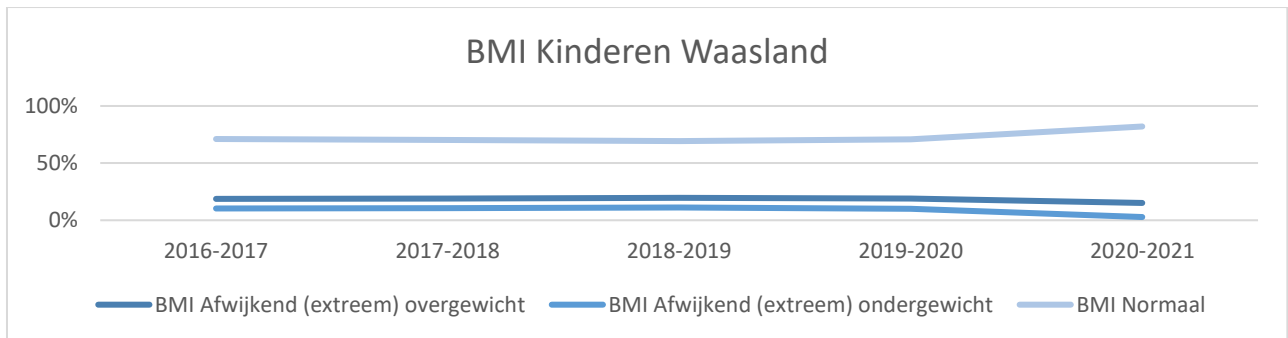
2.2.2 BEWEGING

Slechts 26,4% van de burgers in ELZ Waasland NO geeft aan dat men dagelijks dertig minuten wandelt, stapt of fietst.

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

Project Bewegen op verwijzing zorgde voor 136 coaching sessies sedert juli 2020 in onze regio

2.2.3 BMI BIJ KINDEREN

We zien in bovenstaande grafiek dat meer kinderen een normaal BMI hebben. De kanttekening hierbij is dat BMI slechts een kwantitatieve parameter is en niet veel zegt over de visie van de kinderen t.o.v. hun lichaam.

Bron: Cijfermateriaal Vrij CLB Waas en Dender

2.2.4 BEZOEK AAN HULPVERLENING

In 2019 is er **voor 85% van de bevolking een globaal medisch dossier** opgemaakt bij de huisarts. Dit is gelijkaardig aan het gemiddelde van het Vlaamse gewest dat 83,9% bedraagt.

Meer burgers bezoeken brengen **jaarlijks een bezoek aan hun huisarts (85,5%)** ten opzicht van het **jaarlijkse bezoeken aan de tandarts (58%)**. Dit is gelijkaardig met de cijfers van het Vlaamse gewest die respectievelijk voor de huisarts 81% en voor de tandarts 60,3% zijn.

Bron: Provincie in cijfers - IMA-AIM atlas

2.2.5 VACCINATIEGRAAD COVID-19

In ELZ Waasland Noord Oost valt elke gemeente onder de categorie vaccinatiegraad 80%-89%

Bron: data Vaccinnet, ingelezen op 22/07/22

Initieel waren er in ELZ Waasland NO 2 vaccinatiecentra tot mei 2022 toen werd er afgebouwd naar 1

2.2.6 SUÏCIDE

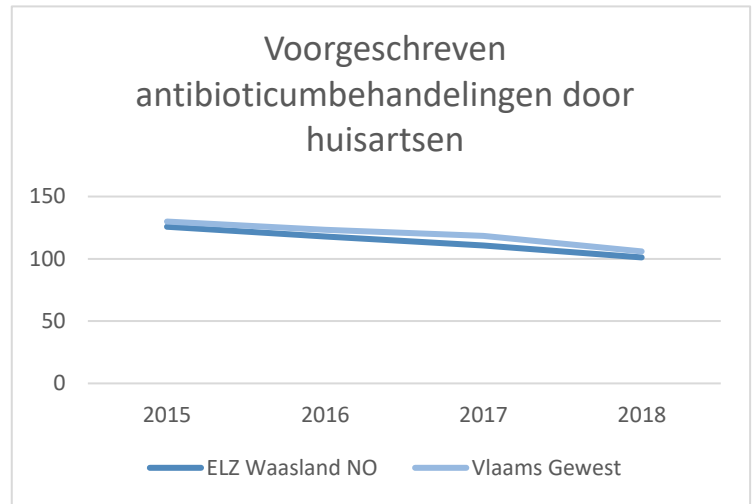
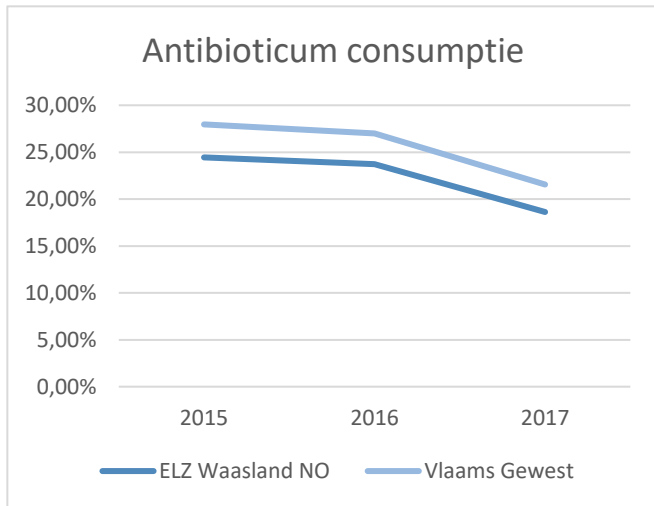
Voornamelijk bij jonge mannen is er meer preventie nodig naar zelfdoding. Mannen tussen 40 en 54 jaar sterven in de eerste plaats door zelfdoding,

ELZ Waasland NO participeert aan een regionaal overleg in kader van suïcidepreventie bij volwassenen en verspreidde mee het zorgpad dat binnen die werkgroep ontwikkeld werd.

2.3 Medicatie

2.3.1 ANTIBIOTICUM CONSUMPTIE

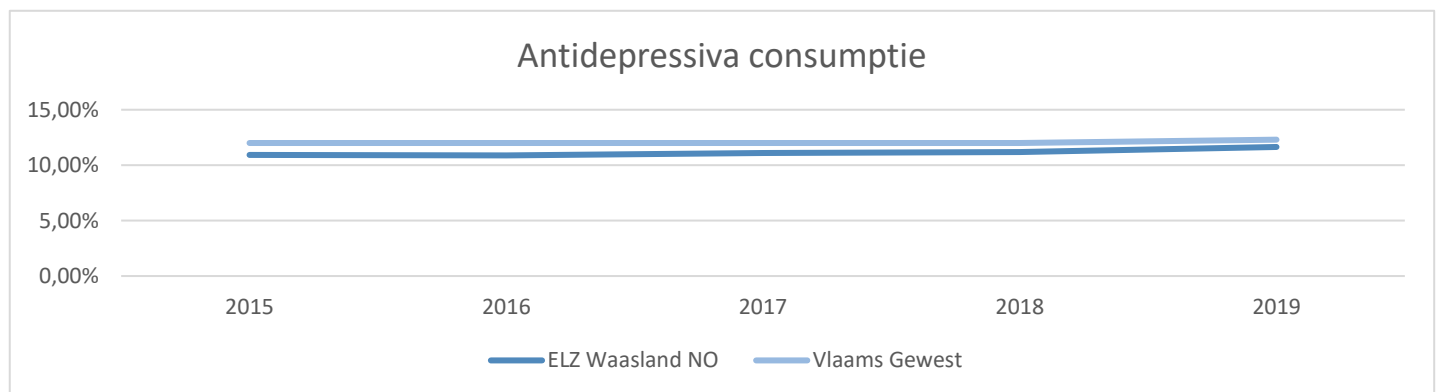
Er wordt met de jaren minder antibioticum voorgeschreven en geconsumeerd in onze regio. Dit is in lijn met de Vlaamse tendens.

Bron: Provincie in cijfers - IMA-AIM atlas

2.3.2 PSYCHOFARMA CONSUMPTIE

Hoewel de consumptie van antidepressiva licht stijgt, blijven de consumptiepatronen van antipsychotica, antidementia en medicatie tegen alcoholverslavingen stabiel en in lijn met de Vlaamse tendens.

Bron: Provincie in cijfers - IMA-AIM atlas

2.4 Geestelijke gezondheid

Precariteitsindex

Dit cijfer geeft aan hoe kwetsbaar bevolking in bepaalde gemeente is op basis van verschillende indicatoren (inwonersaantal, lage werkintensiteit, kansarmoede, betalingsachterstand, alleenstaand, verhoogde tegemoetkoming, chronisch zieken, alleen staande ouder, buitenlandse afkomst, budgetmeters aardgas en elektriciteit)

Beveren	0,026
Kruibeke	0,009
Sint-Gillis-Waas	0,009
Stekene	0,009
Zwijndrecht	0,025

We kunnen uit bovenstaande cijfers concluderen dat meer stedelijke regio's te maken hebben met een meer precare bevolking dan landelijkere regio's.

Bron: Prof. Buffaerts ikv eerstelijns psychologische functie – Netwerken Geestelijke gezondheidszorg

2.5 Perceptie van de burger

Op basis van de burgerbevraging van 2020 weten we dat 84% van de bevolking zichzelf gelukkig voelt. Ook voelt 75% zich gezond. Dit is in lijn met de tendensen van het Vlaamse gewest.

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

3. Tendensen in het welzijnslandschap en sociale culturele ontwikkelingen

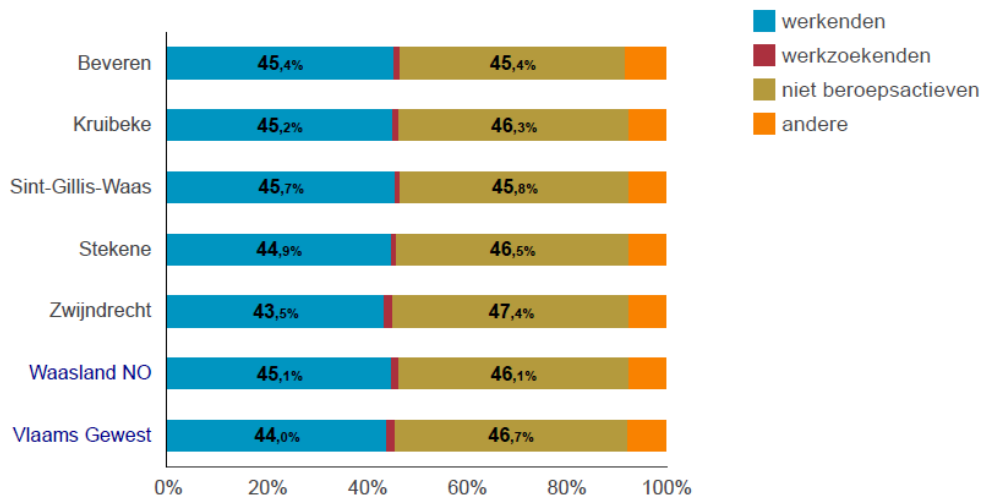
Dit onderdeel behandelt economische en culturele status van de eerstelijnszones om kwetsbaarheid en sociale normen te capteren. Daarnaast is het belangrijk om ook trends te ontdekken en actuele ontwikkelingen.

3.1 Werkloosheidsgraad / Werkstatus

In het werkingsgebied van **ELZ Waasland NO** heeft **45,1%** van de bevolking een job (werkend), **1,3%** van de bevolking is werkzoekend met een RVA-uitkering en **46,1%** van de bevolking is niet beroepsactief. **7,6%** van de bevolking in de ELZ is niet gekend bij de Belgische sociale zekerheid.

In vergelijking met het **Vlaams Gewest** is er in de **ELZ Waasland NO** een **groter** aandeel werkenden, een **ongeveer even groot** aandeel werkzoekenden, een **kleiner** aandeel niet-beroepsactieven en een **ongeveer even groot** aandeel 'anderen'.

Grafiek 7 | Socio-economische positie, % t.o.v. alle inwoners (2019)

Bron: Datawarehouse arbeidsmarkt en sociale bescherming, KSZ | provincies.incijfers.be

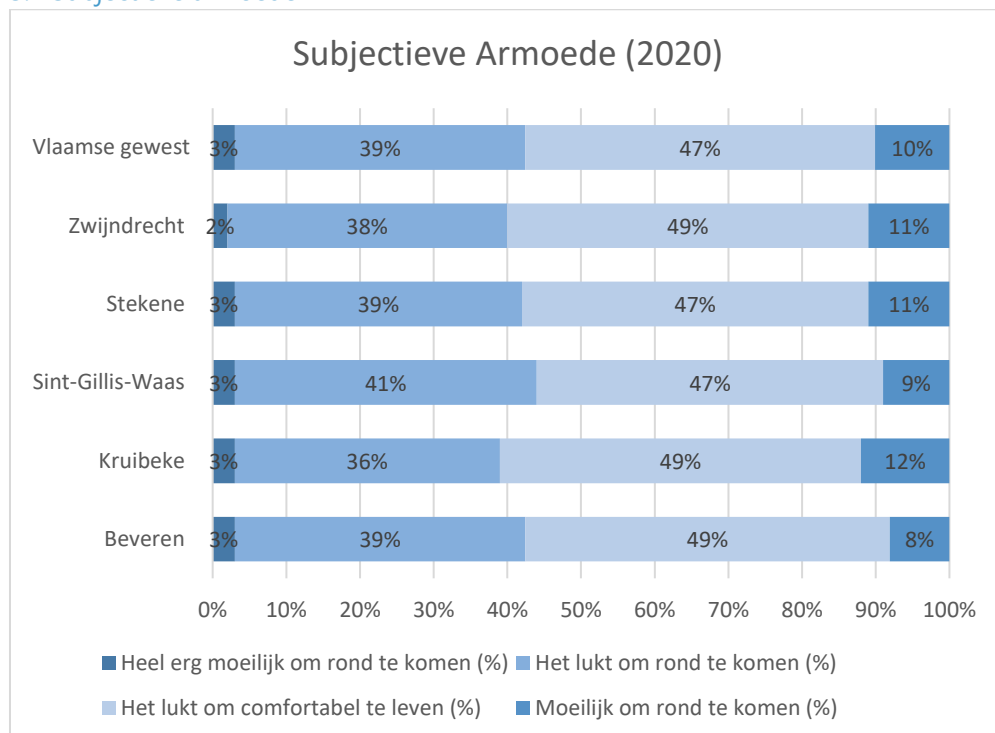
Om zicht te krijgen op de samenstelling van de groep niet-beroepsactieven, wordt deze groep hieronder verder bekeken in detail.

De twee grootste groepen binnen de groep niet-beroepsactieven zijn de (brug)gepensioneerden en de kinderen die recht hebben op kinderbijslag.

In **ELZ Waasland NO** is **19,9%** van de bevolking (brug)gepensioneerd. **23,1%** van de bevolking is een rechtgevend kind voor kinderbijslag.

Opmerking: Jongerenwerkloosheid en ouderenwerkloosheid samen is minstens 50 % van de langdurige werkloosheidscijfers. Dit verhoogt de druk op de werkende bevolking om de maatschappij draaiende te houden.

3.2 Subjectieve armoede

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

3.3 Betalingsmoeilijkheden

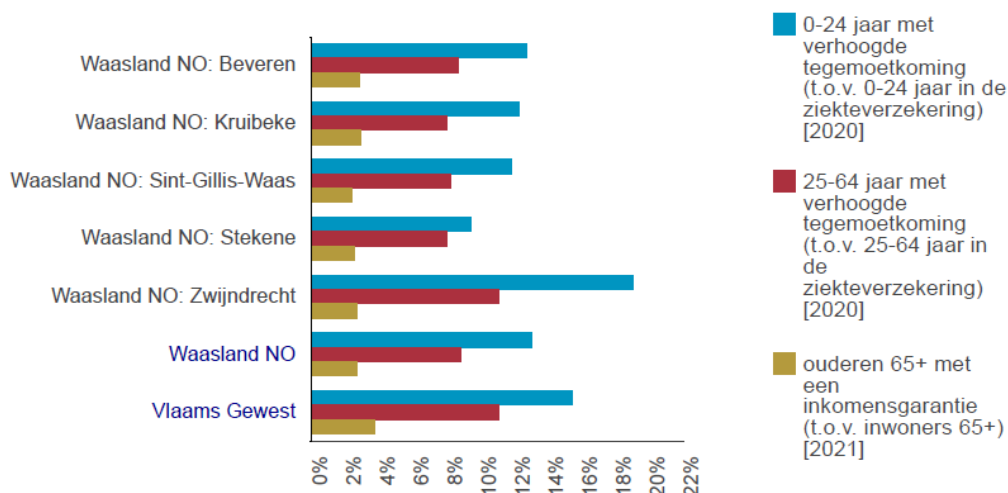
3.3.1 VERHOOGDE TEGEMOETKOMING

13,0% van de kinderen en jongeren (0-24 jaar) in de **ELZ Waasland NO** heeft een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dit betekent dat dit kinderen en jongeren zijn die opgroeien in een gezin met een laag inkomen. Het aandeel in **ELZ Waasland NO** is **lager** dan gemiddeld genomen in het **Vlaams Gewest**.

8,8% van de bevolking van 25-64 jaar in **ELZ Waasland NO** heeft een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Dit aandeel is **lager** dan gemiddeld genomen in het **Vlaams Gewest**.

Tot slot ontvangt **2,7%** van de ouderen (65+) een inkomensgarantie voor ouderen. Dit aandeel is **lager** dan gemiddeld genomen in het **Vlaams Gewest**.

Verhoogde tegemoetkoming bij 0-64-jarigen en IGO bij 65-plussers, % t.o.v. leeftijdsgroep
Grafiek 13 | Verhoogde tegemoetkoming bij 0-64-jarigen en IGO bij 65-plussers, % t.o.v. leeftijdsgroep

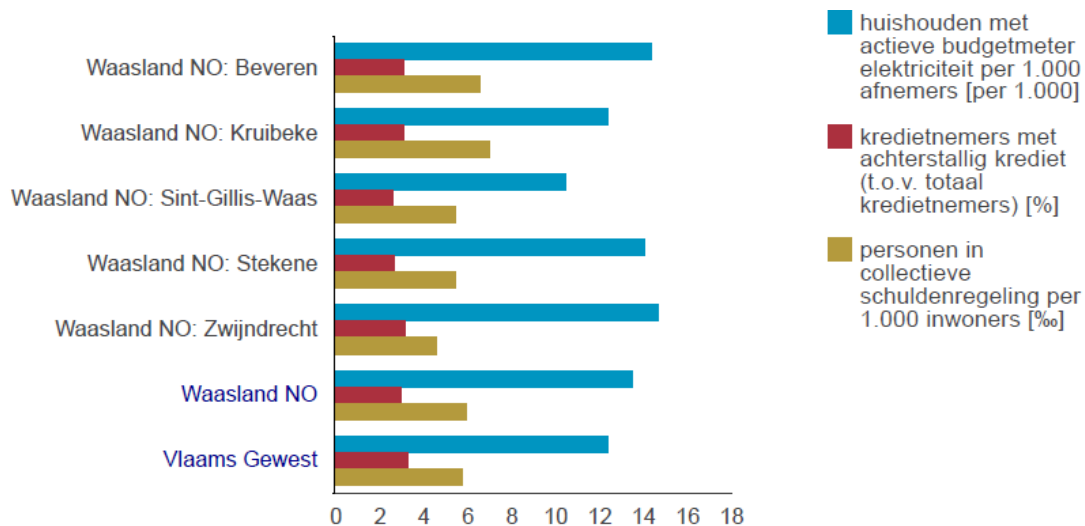
Bron: InterMutualistisch Agentschap | provincies.incijfers.be, Federale Pensioendienst | provincies.incijfers.be

3.3.2 BUDGETMETERS EN SCHULDREGLINGEN

In het werkingsgebied van **ELZ Waasland NO** hebben **13,5** per 1.000 huishoudens een actieve budgetmeter voor elektriciteit. Dit aandeel is **hoger** dan gemiddeld genomen in het **Vlaams Gewest**.

3,0% van de kredietnemers heeft minstens 1 achterstallig krediet. Dit aandeel is **ongeveer gelijk** aan het gemiddelde in het **Vlaams Gewest**.

Per 1.000 inwoners hebben **6,0** personen een collectieve schuldenregeling. Dit is **ongeveer even hoog** als gemiddeld in het **Vlaams Gewest**.

Bron: Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt (VREG) | provincies.incijfers.be, Nationale Bank van België - Centrale voor kredieten aan particulieren | provincies.incijfers.be

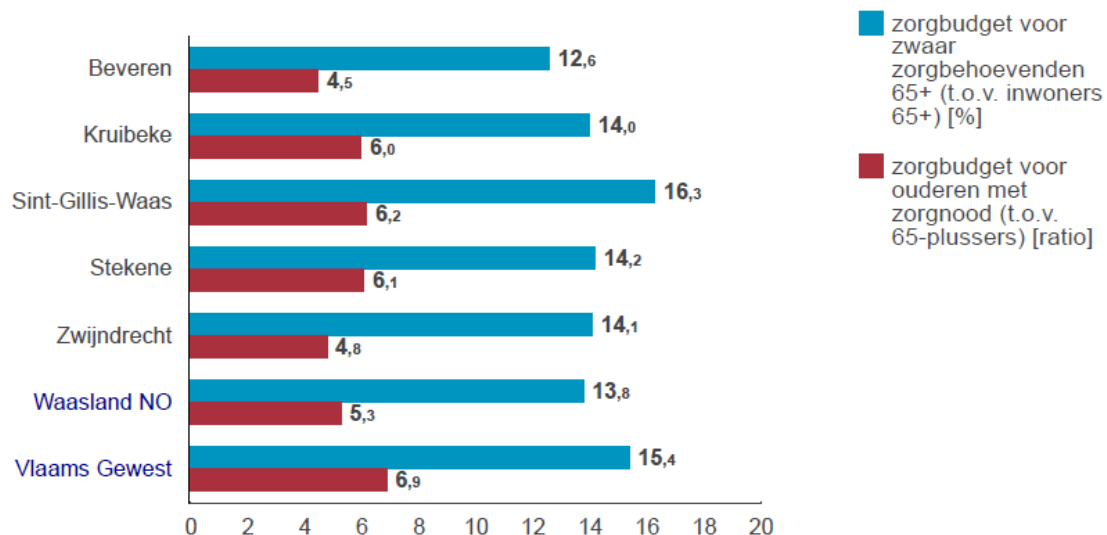
3.3.3 PERSONEN MET SOCIALE BIJSTANDSUITKERING

Eerst bekijken we de zorgbudgetten voor zwaar zorgbehoevenden. De zorgbudgetten zijn leeftijdsonafhankelijk, maar het merendeel wordt toegekend aan mensen ouder dan 65 jaar.

In **ELZ Waasland NO** worden **3.043** zorgbudgetten toegekend in een mantel- en thuiszorgsituatie. **1.390** zorgbudgetten worden toegekend omwille van zorg in een residentiële setting.

3.612 zorgbudgetten (thuiszorg en residentiële zorg samen) worden toegekend aan 65-plussers. Dit betekent dat **13,8%** van de 65-plussers een zorgbudget krijgt. Dit aandeel is in **ELZ Waasland NO lager** dan gemiddeld in het **Vlaams Gewest**.

1.376 ouderen, of **5,3%** van de 65-plussers krijgen bovenop een zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden ook een zorgbudget voor ouderen. Dit aandeel is **lager** dan gemiddeld genomen in het **Vlaams Gewest**.

Bron: Vlaamse Sociale Bescherming | provincies.incijfers.be, Directie-generaal Personen met een handicap & Vlaamse Sociale Bescherming | provincies.incijfers.be

3.4 Ondersteuning gezinszorg

Een dienst voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg helpt thuis met persoonsverzorging, hulp in het huishouden, de schoonmaak, soms ook oppas en hulp bij karweitjes. Bij de gezinszorg weten we hoeveel uren er gemiddeld bij cliënten van een bepaalde leeftijdsgroep werden gepresteerd.

Bij de cliënten van 65 jaar of ouder wordt gemiddeld genomen **6,0** uren gezinszorg per jaar gepresteerd. Dat aantal is in het werkingsgebied van **ELZ Waasland NO** **lager** dan gemiddeld in het **Vlaams Gewest**.

Wanneer we de gepresteerde uren bij de 80-plussers bekijken (t.o.v. alle 80-plussers in het gebied), dan stellen we vast dat er in **ELZ Waasland NO** gemiddeld **14,0** uren gezinszorg per jaar worden gepresteerd. Dit aantal is **lager** dan gemiddeld in het **Vlaams Gewest**.

Bron: rapport Provincie in cijfers- Eerstelijnszone Waasland Noord - Oost

3.5 Familiale zorgindex

In het **Vlaams Gewest** zijn er in 2021 **43,7** 80-plussers per 100 mensen van 50 tot 59 jaar. Het werkingsgebied **ELZ Waasland NO** heeft met **40,6** een **lagere** familiale zorgindex dan gemiddeld genomen in het **Vlaams Gewest**.

Bron: rapport Provincie in cijfers- Eerstelijnszone Waasland Noord - Oost

3.6 Mantelzorg

Op basis van de burgerbevraging van 2020 weten we dat 21% van de bevolking mantelzorg krijgt en 44% mantelzorger is. Aangezien dat dit statuut nog geen algemene bekendheid heeft verworven kunnen deze cijfers mogelijks een onderschatting zijn. De cijfers zijn wel in lijn met de tendensen van het Vlaamse gewest.

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

3.7 Risico kenmerken bij kinderen: kansarmoede index en vroegtijdige schoolverlaters

	Kansarmoede index % (2020)		Vroegtijdige schoolverlaters (2021)	↑ ↓
Beveren	13,9	↑	14,5	↑
Kruibeke	11,6	↓	10,9	↑
Sint-Gillis-Waas	12,3	↑	7,3	↓
Stekene	7,4	↓	6,9	↓
Zwijndrecht	12,2	↑	17,7	↑
Vlaams Gewest	12.7	↑	5.3	↓

In Vlaanderen hebben zowel het aantal **vroegtijdige schoolverlaters** als de **kansarmoede index** voor kinderen tussen de 0 en 3 jaar over het algemeen een dalende trend. Opvallend is dat in de hele regio het aantal jongeren dat vroegtijdig de school verlaat hoger is als het Vlaamse gemiddelde. Dit in tegenstelling tot de kansarmoede index die voor rond het Vlaamse gemiddelde draait of zelf lager is.

Bron: Provincie in cijfers – Rapport Eerstelijnszone Waasland Noord – Oost

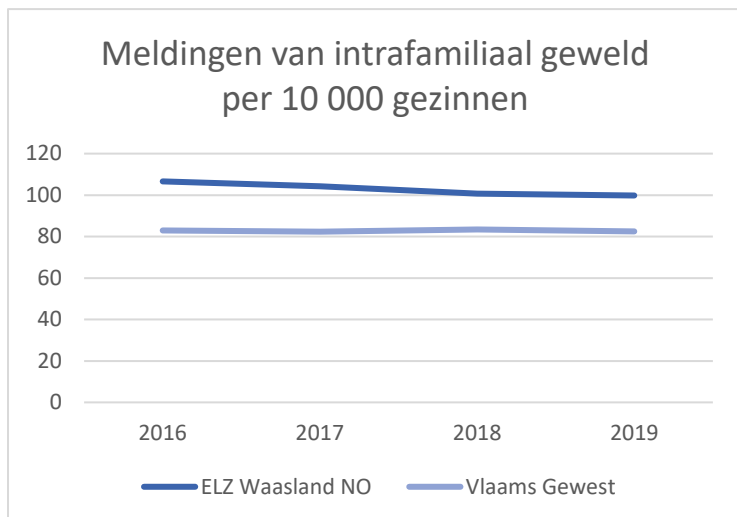
ELZ Waasland NO participeert in verschillende overlegplatformen om vinger aan de pols te houden bv; huizen van het Kind, perinataal netwerk, regionaal overleg jeugdhulp,...

3.8 Intrafamiliaal geweld

Hieronder vindt u het aantal door de politie geregistreerde feiten van intrafamiliaal geweld in de Algemene Nationale Gegevensbank. De gegevens worden weergegeven per gemeente (pleegplaats), opgedeeld per type van intrafamiliaal geweld (IFG), zijnde fysisch, psychisch, economisch of seksueel IFG. Eveneens wordt per type de onderverdeling gemaakt of het IFG binnen het koppel, tegen afstammelingen of tegen andere leden werd gepleegd. Om dubbeltellingen te vermijden, mogen deze verschillende vormen van IFG niet bij elkaar worden opgeteld.

In 2022 vond een infolunch plaats in teken van intrafamiliaal geweld om hulpverleners in contact te brengen met de diensten van het CAW waarnaar doorverwezen kan worden.

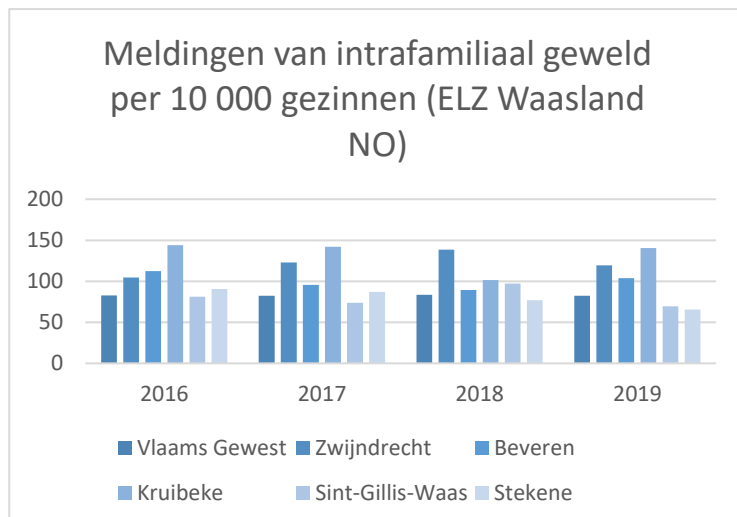
Opmerking; Dark number, door het taboe zijn er nog vele feiten die niet of veel te laat aangegeven worden.

Bron: Provincie in cijfers

Ook bij ouderenmisbehandeling zien we dat in 50% van de gevallen de pleger een partner of kind van het slachtoffer is.

Bron: infographic, OMB 2021, VLOCO

ELZ Waasland tracht met het project ouderenmisbehandeling te blijven sensibiliseren rond de problematiek.

3.9 Vrijwilligerswerk

Het gemiddelde percentage van de bevolking dat vrijwilligerswerk doet (volgens de burgerbevraging van 2020) bedraagt **16%** voor het **Vlaams Gewest**. De waarden voor de gemeenten van de **ELZ Waasland NO** variëren van **13%** in **Beveren en Zwijndrecht** tot **17%** in **Sint-Gillis-Waas en Kruibeke**.

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

De eerste organisatie van een vrijwilligersbeurs op vlak van gezondheid- en welzijnszorg in Beveren door ELZ Waasland voor regio NO werd positief geëvalueerd en als nood bevonden. Er was nadien 55% contact tussen organisaties/vrijwilligers en 21% van de vrijwilligers ging effectief bij een organisatie aan de slag.

Bron: bevraging ELZ bij participanten vrijwilligersbeurs

3.10 Bevraging cultuur en welzijn (Interwaas 2020)

Specifiek voor mensen in armoede zijn er initiatieven in alle gemeentes behalve Stekene

Specifiek aanbod/aparte aanpak voor personen met migratieachtergrond en asielzoekers in Kruibeke, Zwijndrecht, Beveren. Bij de gemeente Stekene en Sint-Gillis-Waas zijn er voornamelijk kleinschalige burgerinitiatieven.

Specifiek aanbod voor mensen met een beperking is terug te vinden op verschillende manier in alle gemeente behalve Kruibeke.

Bron: Bevraging Interwaas 2022/ basisrecht: cultuur voor iedereen

4. Technologische ontwikkelingen

Bij dit onderdeel kijken we naar hoe je kan inspelen op communicatie en innovatie in de regio aan de hand van Belgische / Vlaamse tendensen.

- In 2021 had 3% van de inwoners van het Vlaamse Gewest van 16 tot 74 jaar nog **nooit internet** gebruikt. Het aantal burgers dat nog nooit internet gebruikte, stijgt met de leeftijd en daalt met de opleiding en het inkomen. Bij de 25- tot 54-jarigen gebruikte 1% nog nooit internet, bij de personen van 55 tot 74 jaar 8%. Bij de laagste inkomensgroepen (tot 2.399 euro) had 8% tot 9% van de 16- tot 74-jarigen nog nooit internet gebruikt. Bij de huishoudens met een inkomen van minstens 3.200 euro heeft zo goed als iedereen internet gebruikt.
- Het aandeel **burgers dat minstens wekelijks internet gebruikt**, daalt met de leeftijd en stijgt met de opleiding en het inkomen. Bij de personen geboren in België is er een groter percentage wekelijkse gebruikers dan bij de personen geboren in het buitenland. Er is geen verschil tussen mannen en vrouwen. 99% van de jongeren van 16 tot 24 jaar gebruikte in 2021 minstens wekelijks het internet. Bij de 25- tot 54-jarigen ging het om 97%, bij de 55- tot 74-jarigen om 87%.
- Ook **naar inkomen verschilt het internetgebruik**. Bij de gezinnen met een inkomen tot 1.499 euro gebruikte 83% minstens wekelijks het internet, bij de groep met een inkomen van 1.500 tot en met 2.399 euro was dat 88%. In de gezinnen met een gezinskomen vanaf 3.200 euro gebruikt 98% minstens wekelijks het internet.

Bron: enquête internetgebruik bij huishoudens, Statbel

4.1 Digitale geletterdheid

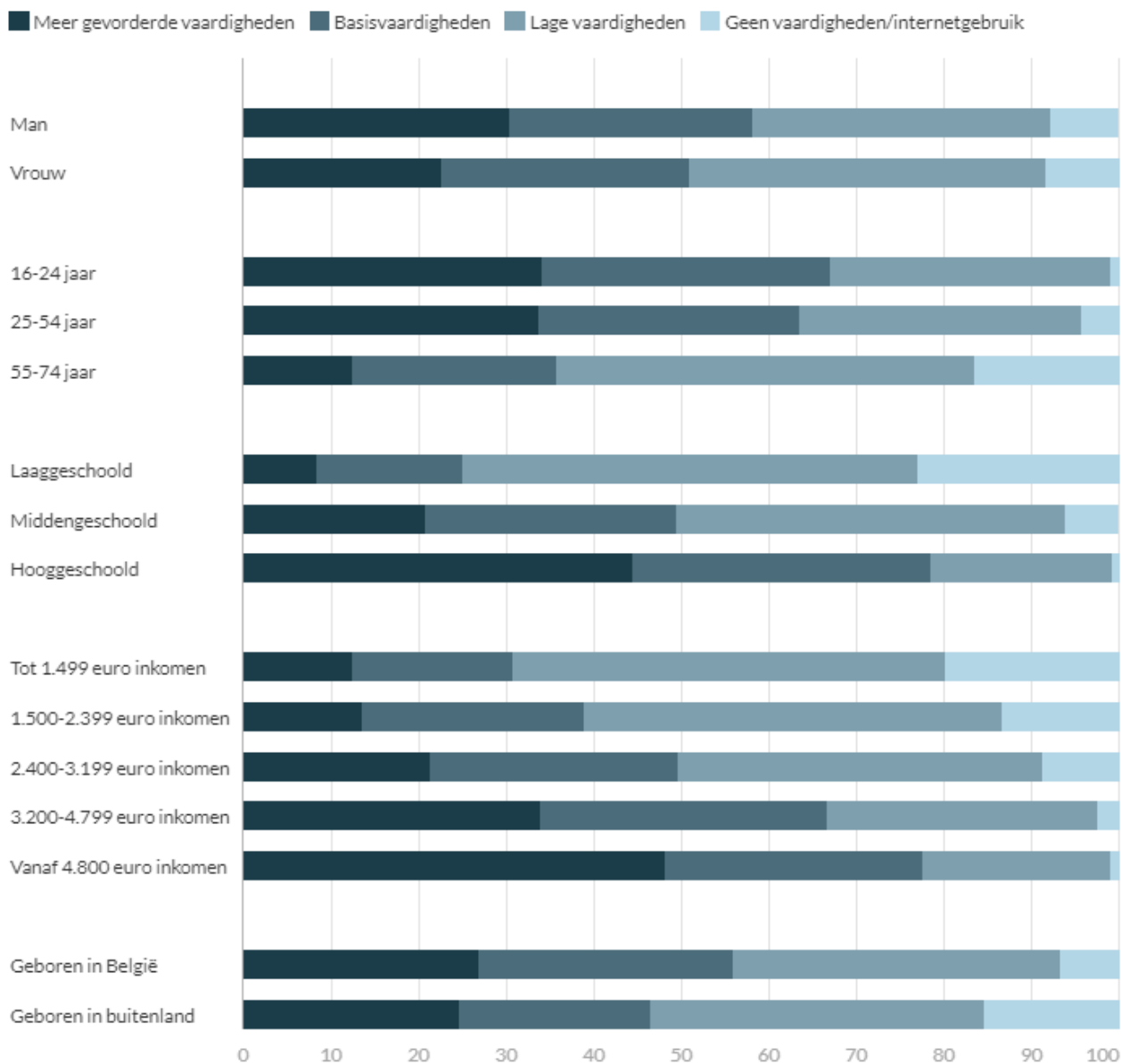
In 2021 had 54% van de inwoners van het Vlaamse Gewest van 16 tot 74 jaar digitale basisvaardigheden. Dat betekent dat die personen beschikken over de nodige basisvaardigheden op vlak van het opzoeken en controleren van online informatie, het online communiceren, het gebruiken van software, het beheren van persoonlijke gegevens op het internet en het oplossen van problemen of het omgaan met computers of elektronische apparaten. 26% van de bevolking had meer gevorderde vaardigheden op al deze aspecten.

Daartegenover staat dat 46% van de bevolking van 16 tot 74 jaar de nodige digitale basisvaardigheden mist: 37% heeft lage digitale vaardigheden en 8% heeft geen digitale vaardigheden of heeft geen internet gebruikt in de voorbije 3 maanden.

De digitale vaardigheden nemen af met de leeftijd en toe met de scholingsgraad en het inkomen. Naar geslacht en geboorteland zijn er kleinere verschillen.

Digitale vaardigheden bij bevolking van 16 tot 74 jaar naar achtergrondkenmerken

Vlaams Gewest, 2021, in %

Noot: de gegevens opgenomen in de figuur zijn schattingen gebaseerd op een enquête. Daardoor moet rekening gehouden worden met een onzekerheidsmarge. Zie: 'Meer info over definities en bronnen.'

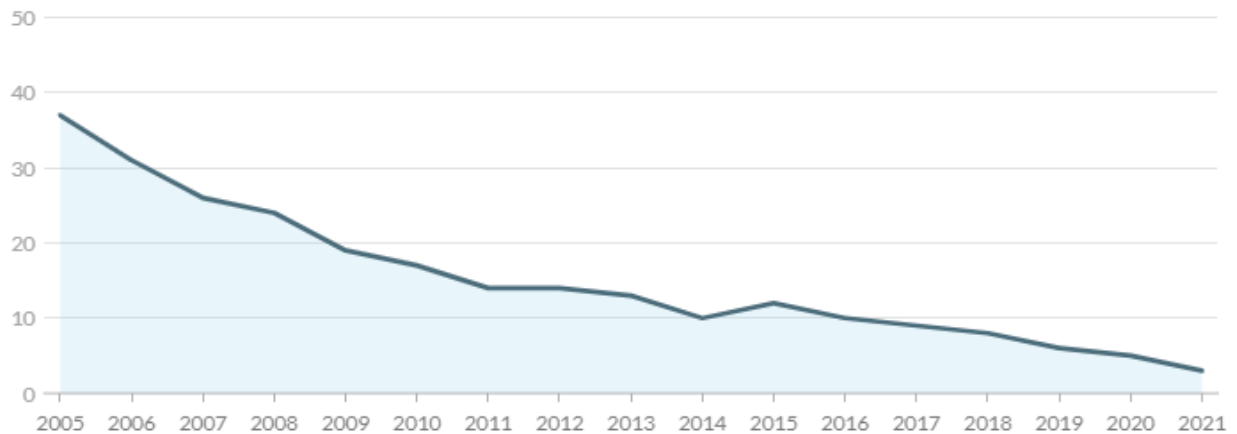
Bron: Enquête ICT- en internetgebruik bij huishoudens Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

4.2 Toegang tot internet

3% heeft nog nooit internet gebruikt

In 2021 had 3% van de inwoners van het Vlaamse Gewest van 16 tot 74 jaar nog nooit internet gebruikt. Het aandeel van de bevolking dat nog nooit internet gebruikte, neemt af over de tijd. In 2005 ging het nog om 37% van de bevolking.

Bevolking van 16 tot 74 jaar die nog nooit internet gebruikt heeft
 Vlaams Gewest, 2005-2021, in %

Noot: de gegevens opgenomen in de figuur zijn schattingen gebaseerd op een enquête. Daardoor moet rekening gehouden worden met een onzekerheidsmarge. Zie: 'Meer info over definities en bronnen.'

Bron: Enquête ICT- en internetgebruik bij huishoudens Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

<https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/digitale-economie/burgers-die-nooit-internet-gebruikten>

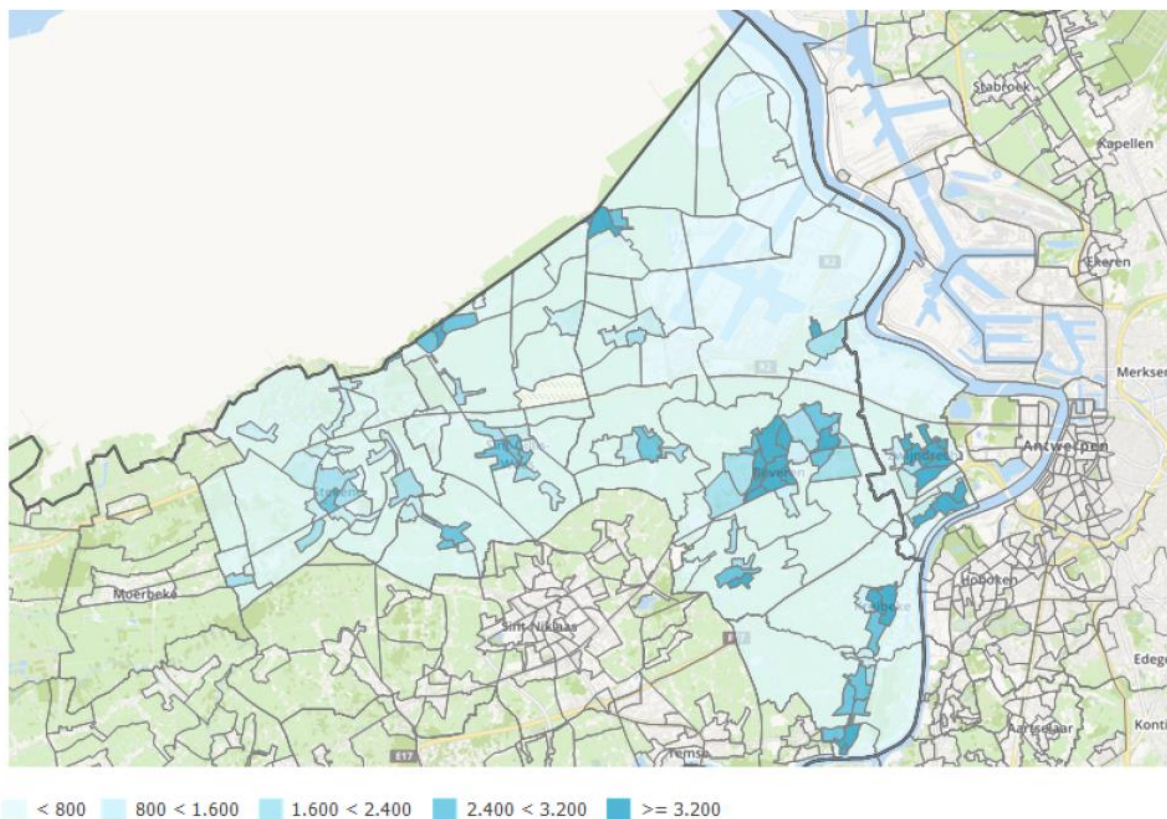
5. Ecologische ontwikkelingen

Hier bespreken we de fysieke omgeving van de Eerstelijnszone bv: infrastructuur, aanbod van zorg- en welzijnspartners, transport en milieufactoren

5.1 bevolkingsdichtheid per km²

De bevolkingsdichtheid bedraagt voor het totaal van de ELZ **403** inwoners per km². Dit is **kleiner dan** de bevolkingsdichtheid van het **Vlaams Gewest**.

Kaart 1 | Bevolkingsdichtheid, inwoners per km² (2021)

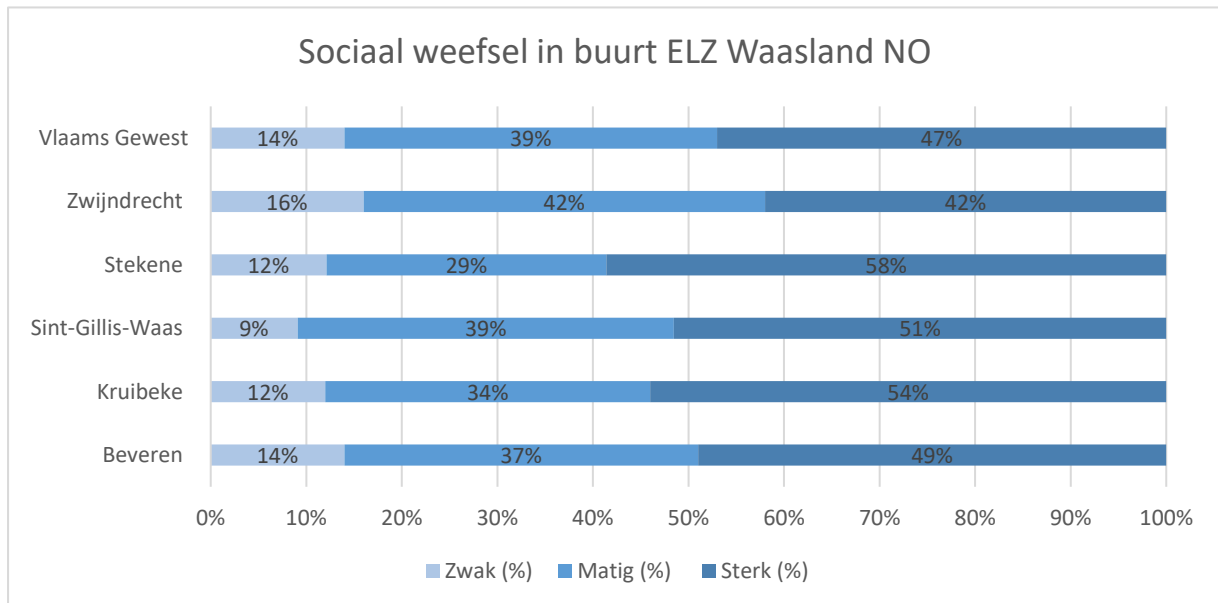

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

5.2 Buurten

5.2.1 SOCIAAL WEEFSEL IN DE BUURT

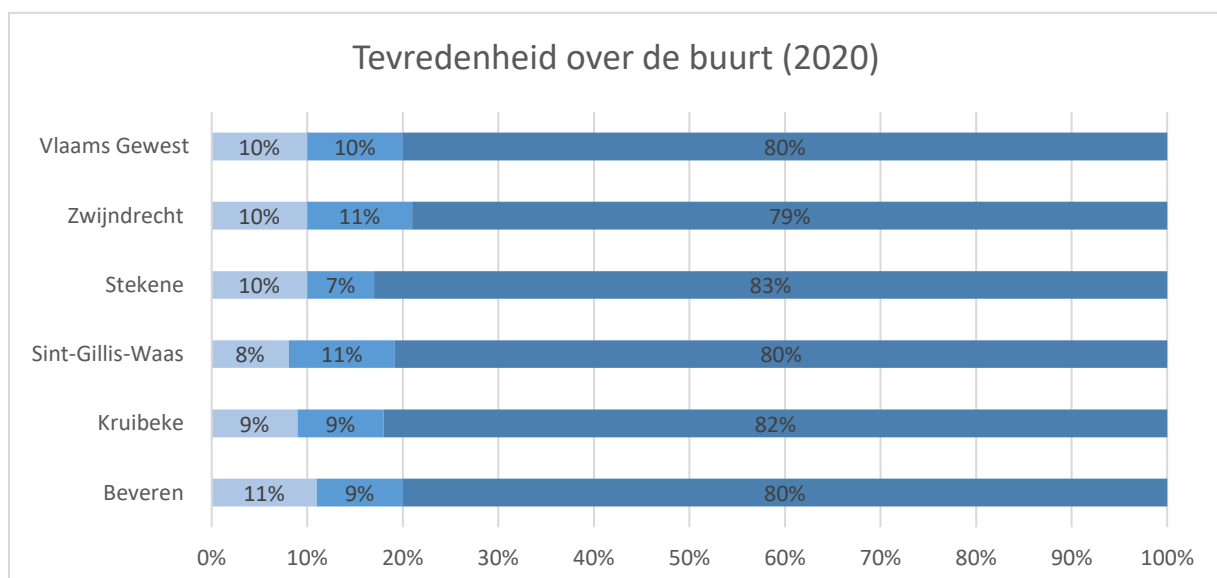
In ELZ Waasland NO heeft men sterke sociale weefsels in zijn buurten (51%). Voornamelijk in de landelijkere gemeenten zoals Stekene en Sint-Gillis-Waas.

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

5.2.2 TEVREDENHEID OVER DE BUURT

De tevredenheid over de buurt binnen ELZ Waasland NO (81%) is gelijkaardig aan het gemiddelde van het Vlaams gewest (80%).

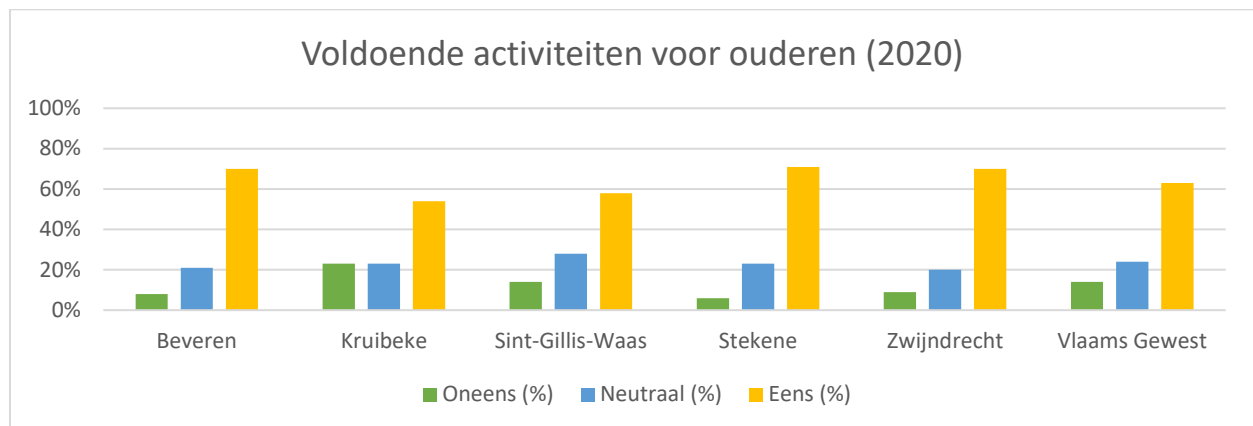

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

ELZ Waasland NO ondersteunde lokale partners bij hun zorgzame buurtenproject.

5.3 Voldoende activiteiten (voor ouderen)

63% van de Vlaamse oudere bevolking vindt dat er voldoende activiteiten zijn voor ouderen. De waarden voor de lokale besturen van de **ELZ Waasland NO** variëren van **54%** in **Kruikebe** tot **71%** in **Stekene**.

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

Er bevinden zich eveneens 2 lokale dienstencentra in binnen de eerstelijnszone en verschillende ontmoetingshuizen.

5.4 Sociaal woning aanbod

Gezinnen die een sociale woning willen huren kunnen zich, mits ze aan de voorwaarden voor sociale huur voldoen, kandidaat stellen voor sociale huur. Het betreft unieke kandidaat-huurders, gezinnen die op meerdere wachtlijsten staan ingeschreven worden maar 1 keer geteld.

In het werkingsgebied van **ELZ Waasland NO** zijn er **3.278** sociale huurwoningen. Per 100huishoudens zijn er dus **6,3** sociale huurwoningen. Het aandeel sociale huurwoningen is **ongeveer even groot** als gemiddeld in het **Vlaams Gewest**.

- Er zijn **3.081** huishoudens (**5,9%**) die op een wachtlijst staan voor een sociale huurwoning.

Bron: Provincie in cijfers – rapport ELZ Waasland NO

5.5 Hittestress

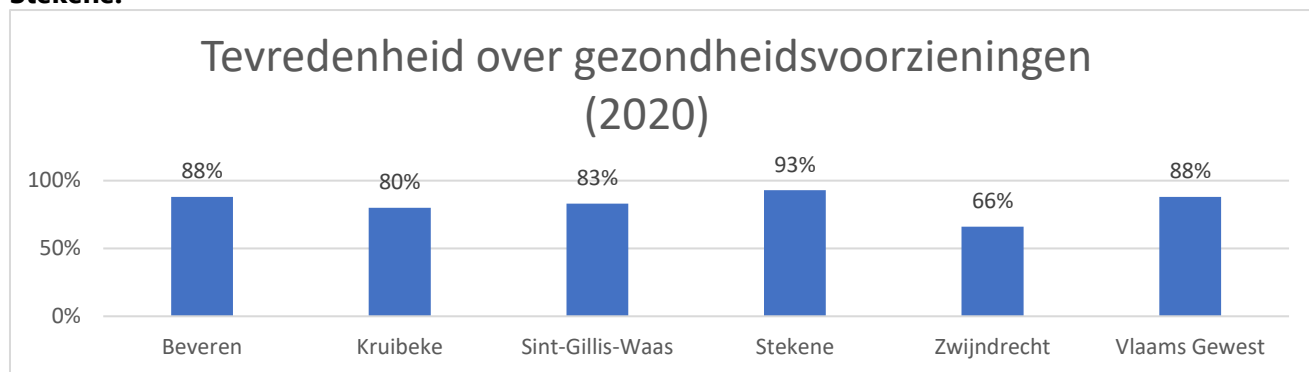
Bij de meting in 2018 werd in geen van de verschillende gemeenten van ELZ Waasland NO kwetsbare bewoners getroffen door **hittestress**. Echter zien we dit pijlsnel veranderen in de klimaatmodellen gemaakt voor 2030. Uit het klimaatmodel voor 2030 blijkt dat Zwijndrecht 98% scoort voor hittestress ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde van 52%. Hierdoor zullen kwetsbare bevolkingsgroepen sneller gezondheidsproblemen ondervinden ten gevolge van hitte. Voor Stekene en Sint-Gillis-Waas zien we dat de cijfers ver onder het Vlaamse gemiddelde liggen en Kruikebe en Beveren net onder het Vlaamse gemiddelde voor het aantal kwetsbare bewoners getroffen door hittestress.

Bron: Klimaatportaal Vlaanderen

5.6 Regionale spreiding hulpverlening

5.6.1 PERCEPTIE VAN BEVOLKING OVER TEVREDENHEID GEZONDHEIDSVORZIENINGEN

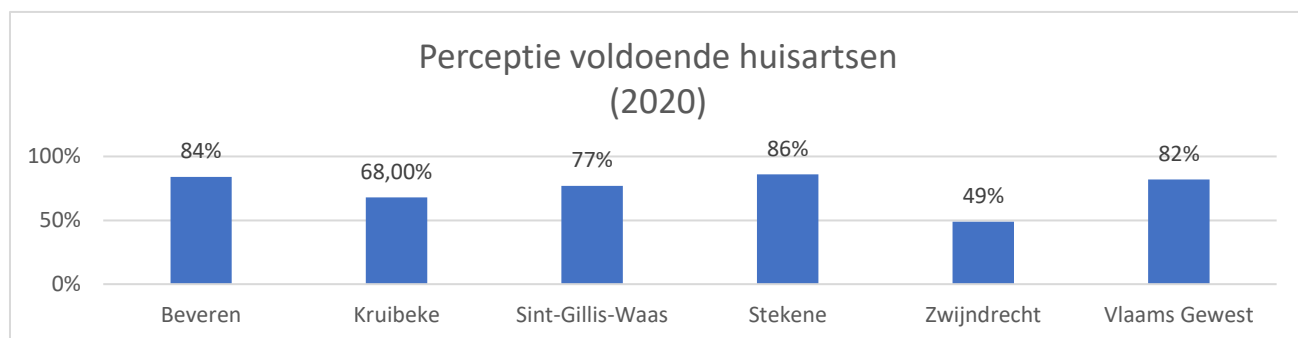
Vanuit de gemeente- stadsmonitor van 2020 hebben we het percentage kunnen berekenen van de bevolking dat akkoord gaat met de stelling " Bent u tevreden over de gezondheidsvoorzieningen in uw stad/gemeente?". Het gemiddelde binnen het Vlaamse gewest dat akkoord gaat met bovenstaande stelling bedraagt 88%. Voor de regio ELZ Waasland ZW zijn er gevarieerde meningen. De waarden schommelen tussen **66%** in **Zwijndrecht** tot **93%** in **Stekene**.

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

5.6.2 PERCEPTIE VAN VOLDOENDE HUISARTSEN

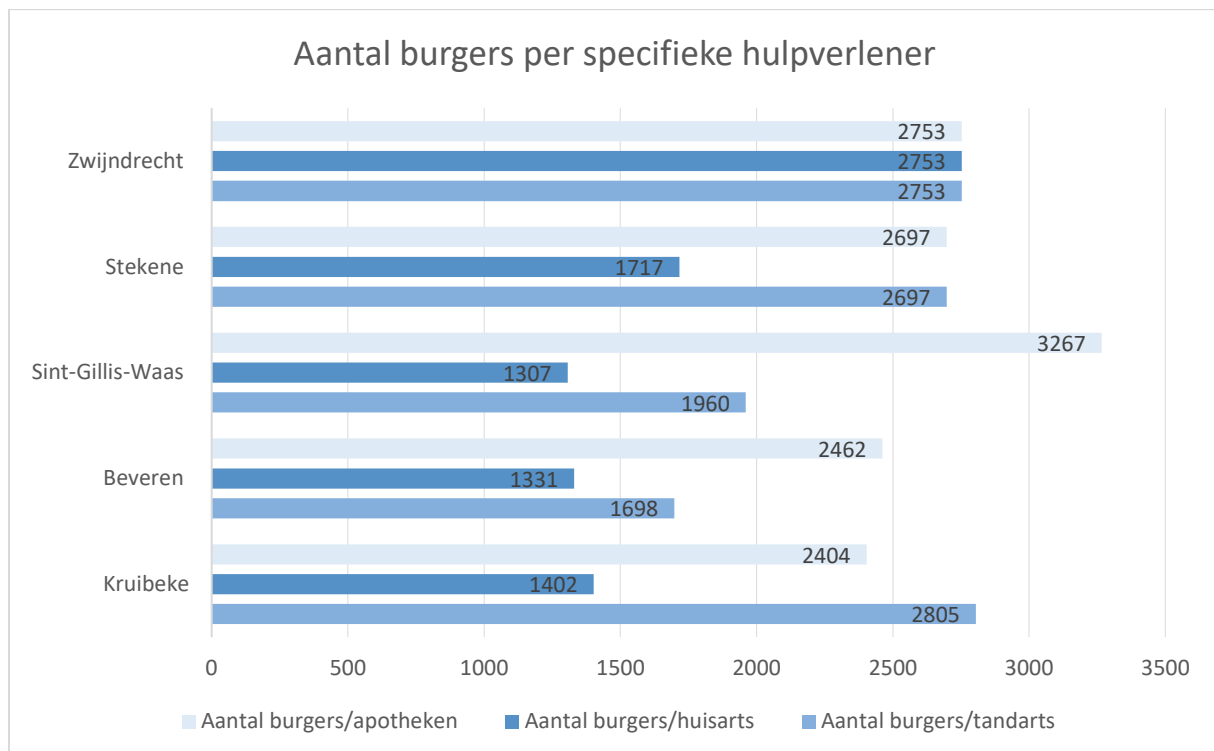
Vanuit de gemeente- stadsmonitor van 2020 hebben we het percentage kunnen berekenen van de bevolking dat akkoord gaat met de stelling " Zijn er voldoende huisartsen in uw stad/gemeente?". Het gemiddelde binnen het Vlaamse gewest bedraagt 82%. Voor de regio ELZ Waasland ZW zijn er gevarieerde meningen. De waarden schommelen tussen **49%** in **Zwijndrecht** tot **86%** in **Stekene**.

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

ELZ Waasland NO werkt samen met de huisartsenkring om te bekijken hoe het huisartsentekort in de regio kan aangepakt worden.

5.6.3 REGIONALE SPREIDING VAN HULPVERLENING

De grafiek hierboven geeft aan hoeveel burgers er terecht moeten kunnen per huisarts, apotheek of tandarts. De kanttekening bij deze grafiek is dat we ervanuit gaan dat alle burgers binnen hun gemeentegrenzen blijven om hulpverlening te zoeken. Dit is in de realiteit niet het geval.

Bron: De gegevens van het aantal hulpverleners is verkregen vanuit de verschillende beroepsgroepen.

Er zijn verschillende mogelijkheden voor psychologische ondersteuning in de regio. Zo heb je naast de grote gekende spelers (psychiatrische ziekenhuizen en zelfstandige psychologen) initiatieven op gebied van psychologische ondersteuning en psychosociale begeleidingen die je over het ganse Waasland kan samen sprokkelen.

Enkele van deze initiatieven: CLB, krachtgericht Waas en Dender, initiatieven i.s.m. sociale huizen (bv. Beveren heeft een samenwerking met CGG), Mobiele teams (langdurige zorg, acute zorg en aanklampende zorg), PAAZ binnen campus algemene ziekenhuizen.

Bron: Netwerk GG ADS

De Wase werkgroep GG en de participatie aan provinciale wordt ingezet om overzicht te behouden over alle GG initiatieven in de buurt

Voor mensen met een beperking zijn er in regio ELZ Waasland NO vijf voorzieningen.

Wat betreft de tweede lijn voor zijn er in de regio twee campussen van ziekenhuis VITAZ gelegen in Beveren-Waas en Sint-Gillis-Waas.

5.6.4 TEVREDENHEID OVER OUDERENVOORZIENINGEN

Vanuit de gemeente- stadsmonitor van 2020 hebben we het percentage kunnen berekenen van de bevolking dat akkoord gaat met de stelling " Bent u tevreden over de ouderenvoorzieningen in uw stad/gemeente?". Het gemiddelde binnen het Vlaamse gewest dat akkoord gaat met bovenstaande stelling bedraagt 75%. Voor de regio ELZ Waasland ZW zijn er gevarieerde meningen. De waarden schommelen tussen **65%** in **Kruike** tot **79%** in **Stekene**.

Bron: Burgerbevraging bij gemeente-stadsmonitor (Vlaams agentschap binnenlands bestuur 2020)

5.6.5 ZORGAANBOD VOOR OUDEREN

In het **zorgaanbod voor ouderen** bekijken we de aanbodratio van de woonzorgcentra (WZC) en de dagverzorgingscentra (DVC). Een aanbodratio is de verhouding tussen de gerealiseerde capaciteit en het aantal ouderen in de desbetreffende leeftijdsgroep. We maken telkens een onderscheid tussen de leeftijdsgroepen van 65 jaar en ouder en 80 jaar en ouder.

In het werkingsgebied van **ELZ Waasland NO** zijn er per 100 65-plussers **5,9** plaatsen in de WZC. Berekend per 100 80-plussers betreft het **21,1** plaatsen.

Het aanbod in de DVC is geringer, de aanbodratio wordt hier berekend per 10.000 mensen in de desbetreffende leeftijdscategorie.

- Per 10.000 65-plussers zijn er in het werkingsgebied van **ELZ Waasland NO** **1,9** plaatsen DVC.
- Per 10.000 80-plussers bedraagt de capaciteit van de DVC **6,8**.

Bron: Provincie in cijfers – rapport ELZ Waasland NO

6. Politieke ontwikkelingen

Hieronder vindt u een zeer beknopte samenvatting van onderwerpen die terugkomen in verschillende meerjarenplannen 2020 - 2025 van de lokale besturen van regio ELZ Waasland NO.

Ze hechten veel belang aan

1. betaalbare kwaliteitsvolle woningen
2. voldoende toegankelijke sport en vrijetijdsbesteding
3. burgerparticipatie en vrijwilligerswerk
4. Goede wandel – en fietspaden
5. Veilige en aantrekkelijke buurten

Daarnaast wil men de dienstverlening moderniseren zonder de burger in de steek te laten. Doormiddel van een goede ruimtelijke ordening met aandacht voor voldoende ontmoetingsplaatsen en groen wil men de sociale cohesie in de buurt vergroten.

De volgende doelgroepen krijgen in de meerjarenplannen extra aandacht: jongeren, senioren en kwetsbare gezinnen.

De lokale besturen werken in ELZ Waasland NO sterk samen met elkaar op basis van verschillende zaken (vervoersregio's, interwaas,...) en met anderen (ELZ, GBO, thuiszorgdiensten,...).

Bron: meerjarenplannen van lokale besturen binnen regio ELZ Waasland NO (Beveren, Kruike, Sint-Gillis-Waas, Stekene en Zwijndrecht)

7. Besluit

7.1 Tendensen bij de bevolking

De bevolkingsverdeling is in ELZ Waasland NO gelijkaardig met die van Vlaanderen waarbij we ongeveer 60% actieve bevolking hebben en 40% die niet beroepsmatig actief is (-18 jarigen en +65 jarigen).

In de eerstelijnszone is de culturele diversiteit kleiner dan in Vlaanderen behalve in Zwijndrecht. Deze tendens is mogelijks te herleiden naar het voornamelijk landelijk karakter van de gemeenten. Zwijndrecht grenst aan Stad Antwerpen waardoor hier meer culturele diversiteit te vinden is.

Ongeveer 1/3de van de bevolking (28%) van de huishoudens is alleenstaand. Van alle huishoudens met minderjarige kinderen is ongeveer 1 op de 6 gezinnen een éénouder gezin.

7.2 Tendensen in het gezondheidslandschap

De prevalentie van ziekte bij de bevolking in de regio van ELZ Waasland Noord – Oost is beperkt als je vergelijkt met het Vlaamse gewest. Gemeenten met een groter bevolkingsdichtheid leidt tot een grotere hoeveelheid aan kwetsbaarheid en ziekte. Ze voelen zich gezondheid en gelukkig, zo blijkt uit de burgerbevraging van de gemeente-monitor in 2020. Daarnaast is de bevolking ook zeer bereidwillig om preventief aan hun gezondheid te werken. Dit kunnen we zien aan de hoge cijfers van mensen die jaarlijks naar de huisarts gaan alsook deelnemen aan de bevolkingsonderzoeken en vaccinatiecampagne.

7.3 Tendensen in het welzijnslandschap en sociaal culturele ontwikkelingen

In de regio zijn er minder mensen die beroepsactief zijn ten opzichte van mensen die niet actief aan het werk zijn. Dit is voornamelijk te wijten aan de grote grijze en groene druk (een groot percentage van de bevolking is te oud of te jong om te werken) en slechts een klein percentage is werkzoekende.

Gemiddeld geeft 42% van de Wase bevolking (Gemeente-stadsmonitor, 2020) aan dat zij niet of amper kunnen rondkomen met hun huidig budget. Toch zien we dat de indicatoren voor armoede aangeven dat in heel ELZ Waasland NO minder armoede aanwezig is in vergelijking met het Vlaamse gewest. Mogelijks komt dit door de beperkte verstedelijking die in de eerstelijnszone aanwezig is. Bij de cijfers zien we wel een stijging in de meer dichtbevolkte dorpen zoals Beveren en Zwijndrecht ten opzicht van landelijkere dorpen zoals Kruibeke en Stekene. We merken ook dat in de dichtbevolkte regio's men ook meer initiatieven vanuit het beleid opzet om de bevolking tegemoet te komen naar vrijetijdsbesteding en cultuur. Dit heeft te maken met zowel prioriteiten van het beleid als de capaciteit van kleinere lokale besturen.

Ondanks dat in regio ELZ Waasland de armoede over de ganse lijn minder is dan gemiddeld in Vlaanderen hebben toch 13% van de jongeren (0-24 jaar) recht op een verhoogde tegemoetkoming wat betekent dat zij met slechte gezondheid in een gezin met laag inkomen leven. We zien wel dat in de gebieden met grotere bevolkingsdichtheid de kansarmoede stijgt. Daarnaast zijn er veel jongeren in de regio die vroegtijdig de schoolverlater zijn dit kan nefast zijn voor in de toekomst uit de armoedespiraal te geraken.

We hebben in de regio een beperkte grijze druk maar dit is niet te zien in de familiale zorgindex of het aantal zwaar zorgbehoevenden. Deze aantallen blijven steeds onder het Vlaamse gemiddelde.

Cijfers rond familiaal geweld en vrijwilligerswerk dateren nog van voor de coronacrisis en moeten dus met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden.

7.4 Technologische ontwikkelingen

We moeten met onze projecten rekeninghouden dat niet alle inwoners toegang hebben tot internet of de skills hebben om hiermee om te gaan.

7.5 Ecologische ontwikkelingen

In de eerstelijnszones zien we een beperkte bevolkingsdichtheid door de landelijke opbouw. Dorpskernen hebben een hoge bevolkingsdichtheid en worden omringd door regio's met zeer lage bevolkingsdichtheid. Daarnaast zorg het havengebied ook voor zeer beperkte bewoonbaar gebied maar heeft wel impact op de bevolking op andere manieren. We merken wel dat in regio's met grotere bevolkingsdicht (Beveren en Zwijndrecht) meer kans is op hittestress wat nefaste gevolgen kan hebben voor de gezondheid van de (kwetsbare) bevolking. Dit zijn juist ook de twee gemeenten die grenzen aan het havengebied.

Over het algemeen zijn burgers zeer tevreden over de buurt waarin ze wonen en er wordt in verschillende gemeenten ingezet om voldoende activiteiten voor ouderen te voorzien. In de gemeenten met een landelijk karakter zien we wel een sterker sociaal weefsel in de buurten dan in de gemeenten waar de bevolkingsaantallen groter zijn.

Perceptie van voldoende gezondheidsvoorzieningen wordt sterk bepaald door het aantal huisartsen binnen de gemeente. De gemeentes waar er het huisartsentekort op dit moment beperkt is maar de tandartsen en apothekers ondervertegenwoordigd zijn, scoren beter dan regio's waar er voldoende tandartsen en apothekers zijn maar een zeer groot tekort aan huisartsen. De regio zal meer en meer met huisartsen tekorten te kampen hebben in de komende jaren gezien de beperkte instroom en de stijgende bevolkingsaantallen. Dit zal zijn impact hebben op de perceptie van de burger naar gezondheidsvoorzieningen.

Er zijn ook verschillende initiatieven voor geestelijke gezondheidszorg in de regio. Wat residentiële zorg betreft zijn er binnen de verschillende WZC en DVC 's die plaatsen aanbieden alsook zijn er ook nog vijf voorzieningen voor mensen met een beperking. In de regio zijn er twee ziekenhuiscampussen waarin men beroep kan doen op tweedelijns hulpverlening.

7.6 Toekomstplannen

Vele data zijn afkomstig van de perioden voor corona en de Oekraïne-crisis. zij hebben veel teweeg gebracht. We hopen de komende jaren wat meer zicht te krijgen op basis van kwantitatieve en kwalitatieve data hoe deze crisissen onze bevolking hebben beïnvloed. We denken hier vooral aan cijfers rond intrafamiliaal geweld, psychologische ondersteuning, stijging in armoede, stijging in medicatiegebruik en regionale spreiding van hulpverleningsaanbod.

Binnen ELZ Waasland NO willen we de komende jaren werken aan meer zicht op de regionale spreiding van alle beroepsgroepen. Dit kan doormiddel van de nieuwe sociale kaart. Daarnaast willen we ook inzetten op de toegankelijkheid van hulpverlening en zelfredzaamheid van de burger. Dit trachten we door het hulpverleningsaanbod op een laagdrempelige manier kenbaar te maken.

Als laatste willen we goed samenwerken met de partners om kwalitatieve noden van de burgers en henzelf in kaart te brengen zodat ook zaken die moeilijk meetbaar zijn in kaart gebracht kunnen worden.

8. Begrippenlijst

Huidige nationaliteit

Om de diversiteit binnen een gemeente te bekijken, hanteren we 2 cijfers: huidige nationaliteit en herkomst. De huidige nationaliteit geeft de nationaliteit op de referentiedatum (hier 1/1/2021).

Herkomst

De herkomst kijkt verder en houdt ook rekening met de nationaliteit bij geboorte van de ouders. Als voor een bepaalde persoon minstens één van de ouders bij hun geboorte een andere nationaliteit had, krijgt hij of zij die herkomst. Indien zowel vader als moeder een niet-Belgische geboortenationaliteit hebben (die bovendien van elkaar verschilt), dan wordt als herkomst de geboorte nationaliteit van de moeder overgenomen.

De werkende bevolking

omvat de loontrekkenden met één of meer jobs in loondienst (zowel in de private- als in de overheidssector), de zelfstandigen en de helpers. Een helper staat een zelfstandige bij in de uitoefening van diens beroep zonder hiervoor door een arbeidsovereenkomst verbonden te zijn.

De werkzoekenden

zijn degenen met een werkloosheidsuitkering of een overbruggingsuitkering.

De niet-beroepsactieve groep

wordt gedefinieerd als het deel van de bevolking dat zich niet aanbiedt op de arbeidsmarkt, maar wel een uitkering krijgt vanuit de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld kinderbijslag, loopbaanonderbrekingsvergoeding, pensioen, leefloon of financiële hulp, tegemoetkoming aan personen met een handicap.

Anderen (beroepsactiviteit)

Dit is een zeer diverse groep van personen die geen directe link hebben met de Belgische sociale zekerheid, bijvoorbeeld grensarbeiders, personen die in België werken voor een organisatie/onderneming die niet bijdrage plichtig is aan de Belgische sociale zekerheid, huishoudpersoneel dat niet is aangegeven bij de RSZ, maar ook huisvrouwen/huismannen, kinderen die niet gekend zijn bij de diensten voorkinderbijslag, geschorste werkzoekenden, ouderen van wie de partner het gezinspensioen ontvangt,... Deze groep anderen bevat zowel niet-beroepsactieven (vb. huismannen en -vrouwen), als werkenden (vb. werknemers bij de Europese instellingen). Lokaal dient men er rekening mee te houden dat de samenstelling van deze restgroep erg kan verschillen.

Statuut chronisch zieken

Dankzij het statuut van persoon met een chronische aandoening ("statuut chronische aandoening") zal u automatisch voordelen genieten, zoals de derdebetalersregeling of een vermindering van het grensbedrag van uw persoonlijke aandelen (delen die u betaalt, remgelden genoemd) in het kader van de maximumfactuur. Het statuut wordt automatisch toegekend in bepaalde gevallen, of op basis van een medisch getuigschrift dat aan het ziekenfonds moet worden bezorgd.

Personen met een herkende handicap

Criteria voor herkenning door Vlaams agentschap VAPH

- 3 ofwel een erkenning bij verlies van verdienvermogen tot een derde of minder dan wat een invalidepersoon op de gewone arbeidsmarkt kan verdienen,
- 4 ofwel een erkenning bij minstens 7 punten op de schaal van zelfredzaamheid

‘BEL-score’:

wordt door de diensten gezinszorg gehanteerd als maat voor zorgbehoevendheid van ouderen in de thuissituatie. Een score van 35 of meer wordt beschouwd als zwaar zorgbehoevend.

De familiale zorgindex

geeft de verhouding weer van de hoogbejaarden (80 jaar of ouder) op de 50 tot 59-jarigen. Het is een aanduiding van hoeveel hoogbejaarden er zijn in verhouding tot de bevolking die er normaliter zorg moet dragen. Deze maat wordt vaak gebruikt om in te schatten hoe groot de groep potentiële mantelzorgers is. Hoe hoger de waarde, hoe meer 80-plussers er zijn per 50-59-jarige.

De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Omdat de tegemoetkoming voor verschillende groepen automatisch verkregen wordt, is het aantal rechthebbenden op deze tegemoetkoming, en de personen die daarvan ten laste vallen, dus een goede indicator om een inschatting te maken van de groep met een laag inkomen. Bij de oudere bevolking is dit minder het geval omdat het netto belastbaar inkomen bij 65-plussers niet altijd goed overeenkomt met het reëel beschikbaar inkomen (er wordt geen rekening gehouden met aanvullende pensioenen, roerende inkomsten en het kadastraal inkomen). Voor de oudere leeftijdsgroep tonen we hier de **inkomensgarantie voor ouderen** (IGO), een uitkering die toegekend wordt aan 65-plussers die niet over voldoende financiële middelen beschikken

Een zorgbudget

is een maandelijkse tegemoetkoming voor mensen die veel zorg nodig hebben, zoals mensen met ernstige gezondheidsproblemen of een handicap.

We bespreken 2 soorten:

- 5 Het **zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden** (vroeger de zorgverzekering) voor personen die veel zorg nodig hebben, zoals ouderen die in een woonzorgcentrum verblijven (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de residentiële zorg) of mensen die thuis veel ondersteuning nodig hebben (zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden in de mantel- en thuiszorg).
- 6 Het **zorgbudget voor ouderen met een zorgnood** (vroeger de Tegemoetkoming Hulp aan Bejaarden of THAB) is een financiële tegemoetkoming voor ouderen (vanaf 65 jaar) die moeilijkheden ondervinden bij het uitvoeren van dagelijkse taken. De tegemoetkoming is bedoeld om de kosten ten gevolge van de zorg te vergoeden. Ze wordt enkel toegekend aan personen met een beperkt inkomen

De kansarmoede-index van Kind en Gezin

is een inschatting van het aandeel kinderen van 0 tot 3 jaar dat opgroeit in een kansarm gezin, over een gemiddelde periode van drie jaar. Een gezin moet op minstens 3 van volgende criteria scoren, om als

kansarm te worden beschouwd: het maandinkomen van een gezin, arbeidssituatie van de ouders, opleiding van de ouders, huisvesting, ontwikkeling van de kinderen en de gezondheid.

Sociaal weefsel

Een sterk sociaal weefsel wordt bepaald door een goede score op de 4 indicatoren

- Mensen in mijn buurt zijn te vertrouwen.
- Ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.
- Ik heb veel contact met de mensen in mijn buurt.
- Mensen in mijn buurt willen hun burens helpen.

Hittestress

Oplopende temperaturen tijdens de zomermaanden kunnen leiden tot gezondheidsklachten en soms zelfs oversterfte. Vooral ouderen, mensen met hart- en vaatziekten en ademhalingsproblemen, en kinderen jonger dan 4 jaar blijken het meest kwetsbaar. Hoge temperaturen zetten de gezondheid dus onder druk, ze zorgen voor hittestress